

IK HEET OLIVIA
EN DAAR KAN IK OOK NIKS AAN DOEN

Jowi Schmitz

Ik heet **Olivia** en daar
kan ik ook niks aan doen

Tweede druk, 2011

© 2011 Jowi Schmitz

Omslagbeeld: Hans Bos

Foto meisje: © Heide Benser/Corbis

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v. Rotterdam 2011

ISBN 978 90 477 0349 5

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

1

Ik heet Olivia en daar kan ik ook niks aan doen.

Ik woon in een boot in de tuin naast de kapsalon. Mijn vader is barbier. Ik ben tien, ik zit in groep zeven en heb een nieuwe beste vriend die Sasha heet.

Op dit moment is alles tijdelijk, dat hebben mijn vader en ik zo afgesproken. We zijn namelijk op doortocht.

Maar zelfs als je op doortocht bent is een beetje ordening nooit weg. De vrijdagavonden zijn tot nu toe het beste gelukt, aan de rest van de week moeten we nog werken.

Op vrijdagmiddag kom ik direct uit school naar de kapsalon. Mijn vader neemt niet, zoals normaal, nog op het laatste moment een klusje aan. Of misschien één klusje, een snor trimmen voor een man die zijn vrouw wil verrassen. 'Een man moet zijn vrouw kunnen verrassen,' zegt mijn vader. Maar niet twee, of drie, of vijf. Zoals normaal.

Een dag van tevoren controleer ik de voorraden en mag mijn vader geen melk meer drinken. Ik kan natuurlijk altijd naar de winkel voor een extra pak, maar het is mooier als het precies uitkomt. Alsof die melk speciaal op dit moment heeft gewacht.

Mijn vader zet zijn koksmuts op, ik de mijne. De spullen liggen klaar op het dek van de boot. Allebei grijpen we een ei en een spatel en daarna gooien we zo snel mogelijk het meel, de boter, de suiker, de melk, de kaneel en het zelfrijzend bak-

meel in de kom. Alles stuift en we worden heel erg vies. Dat is de bedoeling.

Als laatste doet mijn vader er een scheutje van zijn bier bij. We gieten het beslag in de cakevorm en stoppen de cakevorm in ons elektrische oventje in de buik van de boot.

Daarna gaan we op het dek zitten.

We zeggen niet veel op die vrijdagavonden. Juist niet. We zeggen 'Vroeg donker, hè?' en 'Best frisjes, gelukkig zijn er geen muggen.' We halen jassen voor elkaar.

We bedenken wat we in de lente zullen zeggen. Als we hier tenminste in de lente nog zijn. 'Nog lekker warm hè,' en 'Nog steeds geen muggen, heerlijk.' En ik hoop stiekem dat ik dan ook zo dicht tegen hem aan mag zitten.

We luisteren naar de wind die aan de hoge schutting om de tuin rukt. Mijn vader steekt heel overdreven zijn vinger in de lucht en zegt: 'De wind draait naar het oosten, de winter moet nu toch bijna over zijn.'

Ik zeg met de stem van mijn moeder: 'Doe niet zo raarrrr John.'

Mijn vader heet John en als ik 'Doe niet zo raarrrr John' zeg, moet hij onbedaarlijk huilen. Maar dat klinkt erger dan het is, want mijn vader is nogal een huilebalk.

Ook toen er nog niks aan de hand was hilde hij al om van alles. Als ik hem een zelfgeplukt bloemetje kwam brengen bijvoorbeeld, huppatee, tranen in zijn ogen. Of toen ik leerde lopen. Toen hilde hij volgens mijn moeder bij iedere stap. Wij vinden huilen gewoon niet erg in onze familie. Ik bedoel, er zijn families waar dat niet mag, huilen, maar bij ons wel. Niet dat ik huil, trouwens, maar het móét dan ook niet. Daar

zijn we vrij in. Bovendien huilt mijn vader genoeg voor ons allebei.

Als we hem ruiken, de cake, spring ik op. Altijd vlak voor de kookwekker afgaat. Ik ren heel snel over het dek en klim door het luik de boot in. Even later kom ik met de cake het dek weer op.

‘Heerlijk!’ en ‘Geweldig!’ en ‘Je hebt jezelf overtroffen!’ roepen we dan tegen elkaar. Na ieder twee plakjes kruip ik tegen de warme ronde buik van mijn vader en kijken we naar de lucht boven de huizen.

Onze problemen komen de volgende dag alweer terug, dat haat ik van problemen. Die hardnekkigheid.

Dit is het grootste probleem: mijn moeder is dood.

Dit is het op één na grootste probleem: mijn vader weet het even niet zo goed.

Dat mag natuurlijk best, maar er komt wel veel rommel van. Die moet ik steeds opruimen en ik ben nog maar tien.

Verder zijn er kleinere problemen: de boot is klein. We hebben weinig geld. Mijn vader is herenkapper en kan geen vrouwen, dus heeft hij maar de helft van de wereldbevolking als klandizie. Gelukkig zijn hier aan de rand van de stad best veel mannen die zich het liefst de hele dag laten scheren en knippen. Tenminste, dat zegt mijn vader.

Dan is er nog het nieuwste probleem, dat klein begon maar steeds groter wordt: mijn moeder is gecremeerd en ze zouden de as nasturen, maar ze kunnen ons denk ik niet vinden. Omdat mijn vader het even niet zo goed weet. Omdat ik nog maar tien ben.

's Nachts kan ik vooral van dat laatste probleem niet slapen. Dan hoor ik het klapperen van onze touwen in de wind. Dan denk ik aan ons zeil, dat we nodig moeten hijsen. Niet om mee te varen natuurlijk, we liggen in een tuin, maar omdat het anders net als onze kleren zal beschimmelen.

Dat zijn de dingen die ik dan denk, maar dat komt vooral doordat ik de dingen over mijn moeder niet *durf* te denken. Mijn moeder zit onder mijn gedachten. De hele nacht.

Stom misschien, maar onder mijn gedachten zie ik steeds een beeld: een groene vaas, de urn met mijn moeder erin. Ik weet dat die urn bij ons wil zijn. Dat die as eenzaam is. Ik zei toch stom.

Dus heb ik dit schrift uit de kapsalon gepakt. Het is hoog en smal en er staat *Tresemmé* op de buitenkant en een foto van een vrouw met scheef haar. Er staan rare lijntjes in en langs de rechterkant alle letters van het alfabet. Laatst kwam ik er ook een telefoonnummer in tegen, maar dat heb ik doorgekrast. Ik wil geen nummers in mijn schrift. Ik word toch nooit gebeld.

Volgens mijn vader kan ik beter een beroemd danseres of banketbakker worden dan schrijver.

'Schrijvers zitten in hun hoofd, dat gaat maar zeer doen.'

Hij zegt: 'Liever pijn in je tenen dan in je hoofd.'

Maar mijn vader behandelt hoofden alsof ze elk moment kunnen breken. Alsof het haar dat erop zit de enige bescherming biedt. Waardoor ik dan weer niet snap dat hij het steeds afknipt.

Hij moest lachen toen ik dat zei. En dat is bijzonder, want hij lacht niet zo vaak meer.

‘Ik ga vandaag maar eens naar school,’ zei ik op een ochtend tegen de bundel dekens die mijn vader was. ‘Humpf,’ zei de bundel dekens.

We slapen heel dicht bij elkaar, want de boot is niet zo groot. Als ik mijn tenen strek kan ik mijn vader over zijn hoofd aaien. Maar daar houdt hij niet van.

Ik pakte mijn tas en vertrok. Ik was wel een beetje bang om te gaan, zo halverwege het jaar. Misschien zouden ze me bij de deur tegenhouden en wegsturen.

Ik had al op de website van de school gezien dat ze een andere lesmethode hadden dan ik gewend was. Maar ik had bedacht dat het voordeel van een andere lesmethode was dat ik sommige dingen misschien al had gehad. Dan wist ik die dus al. In de kapsalon hadden we nog geen internet, wat lastig was. Gelukkig was de bibliotheek niet zo ver weg en daar had ik op de computer scholen vergeleken. Deze was maar een paar straten verderop. Het was bovendien een school die ‘een directe lijn met de leerling’ zocht. Dat leek me wel wat.

‘Ik kom voor de zevende groep,’ zei ik tegen de mevrouw met kort zwart haar en een rode bril die aan twee kanten van haar hoofd een beetje uitstak. Een directe lijn met deze mevrouw leek me vrij vreselijk.

‘Ben jij niet een beetje jong voor de zevende groep?’ vroeg de mevrouw.

‘Nee,’ zei ik.

De mevrouw wees me de weg.

‘Hebben we een nieuwe?’ zei de lerares, die zei dat ze Jenny heette. Ik wist niet zeker of dat haar voor- of achternaam was. Ik had op mijn vorige school namelijk een meneer Jenny gehad, maar die was Indonesisch en deze Jenny zag er beslist niet Indonesisch uit. Toen dacht ik aan de ‘directe lijn’ en besloot dat het haar voornaam was.

‘Tjee, een nieuwe,’ zei Jenny nog eens, terwijl het mij nogal logisch leek dat ik nieuw was: ik kende niemand en niemand kende mij. Dan ben je nieuw. Niet voor mezelf natuurlijk, voor mezelf was ik zelfs best oud. Ik had het Jenny zo kunnen uitleggen als ik had gedurfd. Maar het enige wat ik durfde was mijn vriendelijkste glimlach opzetten. Ik zei een beetje pieperig: ‘Hallo.’

Ik had mijn geluksjas aan, maar wist niet of die tegen een hele klas tegelijk op kon. Voor de zekerheid zei ik nog een keer: ‘Hallo.’

De klas zei niets terug.

‘Ga maar naast Sasha zitten.’ Jenny wees naar twee tafeltjes dicht bij de deur, waar een jongen over zijn schrift gebogen zat. Alle tafeltjes stonden in rechte lijnen twee aan twee, en behalve Sasha keek iedereen naar mij. Ik was blij met mijn plek: ik hoefde maar een paar stappen opzij te doen en niet langs al die ogen.

Ik zei beleefd: ‘Dank u wel.’

‘Hij laat scheten,’ gilte een meisje met blond engeltjeshaar dat ook vooraan zat, maar dan helemaal aan de andere kant. ‘Stil, Milena!’ riep Jenny. Maar iedereen lachte toch.

Een jongen die scheten laat, dáár zit ik op te wachten, dacht ik.

Toen ik een beetje treuzelde, zei Jenny ‘Hij bijt niet hoor,’ en weer moest de klas lachen.

Jenny zei ook een paar keer dat ze het gek vond dat ik niet op ‘de lijst’ stond, maar ik verzekerde haar dat mijn vader al had gebeld. En dat ik er jong uitzag voor mijn leeftijd. Dan hadden we dat ook meteen gehad.

Ik zei ook dat binnenkort alles duidelijk zou worden. Dat was niet waar, maar het was niet liegen. Want ik hoopte dat echt. Ik hoopte dat binnenkort alles duidelijk zou worden.

Mijn moeder zou het ‘bluffen’ noemen, vermoed ik, maar zeker weten doe ik het niet. Toen ze het verschil tussen liegen en bluffen uitlegde, was ik namelijk nog klein, zeven of zo. En ze was ook niet altijd even duidelijk.

Dit is wat ze zei: ‘Je mag soms bluffen, als je het tenminste zelf maar weet.’

Ik vroeg: ‘Waarom moet je dat zelf weten?’

Ik bedoelde: waarom moet ik altijd alles zelf weten? Dat maakt het bluffen een stuk minder lollig. Moeilijker ook, dat je het ene zegt, maar steeds weet dat je het andere denkt.

Mijn moeder lachte. Ze zei dat als je loog zonder dat je het zelf wist, je eigenlijk dacht dat je de waarheid sprak.

Ik weet nog dat ze over een boek gebogen zat met een pen in haar hand. Die stak ze soms zonder na te denken verkeerd om in haar mond, waardoor ze blauwe vlekken op haar lippen kreeg. Mijn moeder was schrijfster, vandaar. Ik boog me ook over dat boek, om haar beter te kunnen verstaan. Ze zoende mijn wang.

Ik vroeg: 'Dus bluffen mag?'

Ze knikte. 'Soms mag het. Als je bang bent om jezelf te laten zien. Dan mag je iets zeggen waarvan je weet dat het niet waar is. Dan mag je anderen in jouw leugen laten geloven. Als jij zelf maar weet dat het niet waar is. Want als jij het vergeet, is er niemand meer die het verschil kan zien tussen jouw waarheid en jouw leugen.'

Dat vond ik een veel te ingewikkelde uitleg voor een klein meisje, maar ik ben hem nooit vergeten. Misschien dat ik hem bewaarde voor later.

Op het eerste gezicht was ik in een uitzonderlijk stomme klas terechtgekomen. Er waren heel veel meisjes en maar een paar jongens, terwijl ik het meestal beter met jongens kan vinden dan met meisjes. Meisjes hebben een hekserigheid die ik haat. Je kan ze nooit eens op hun tenen trappen en dan 'sorry' zeggen. Er moet altijd worden gehuild en gepraat. En als je dan klaar bent met praten, gaan ze alsnog stiekem knijpen.

In het ergste geval ga ik gewoon weer weg, nam ik me voor. Ik heb al genoeg problemen, daar kan geen stomme klas en scheten latende jongen bij.

Maar op dat moment zei Sasha: 'Hoi.'

Ik zei ook: 'Hoi.'

Hij schoof een pen naar me toe. 'Hier,' zei hij. 'Deze schrijft extra lekker. Dus.'

'We hebben een echtpaar!' gilde het blonde meisje.

'Woehoe,' deed de klas.

'Snavel, Milena!' riep Jenny.

Het stomste meisje was natuurlijk ook het mooiste meisje. Ze heette dus Milena en had grote amandelen. Ze was ook nog eens dapper: ze durfde door Jenny heen te praten, die dan steeds ‘Snavel, Milena’ riep maar niet klonk alsof ze geloofde dat Milena ook echt haar snavel zou houden. Milena giechelde en haar blonde engeltjeshaar danste.

Nu heb ik altijd al witblonde engeltjeskrullen willen hebben, maar mijn haar is bruin en een beetje slierterig. Het klinkt misschien onlogisch, maar in een boot heb je niet altijd water, dus had ik er een prop van gemaakt, van mijn haar, en die prop met een elastiekje vastgebonden.

Er was nóg een reden voor die prop, maar die vertel ik niet. ‘Hoe heet je?’ vroeg Sasha.

‘Olivia.’

Hij vertrok geen spier. ‘Ik heet Sasha en ik ben heel rijk. Dus. Ik heb nog veel meer van dat soort pennen.’

Hij had ook een bladzijde voor me uit zijn eigen schrift gescheurd, want behalve mijn schrijfschrift – dat ik dus echt niet door school ging laten verpesten – had ik niets bij me. Sasha keek net boven mijn hoofd als hij praatte. ‘Ik ben heel rijk en we hebben een heel groot huis en een tuin met twee reuzehonden die Kwijltje en Baars heten. Dus.’

‘Ik woon in een boot in een tuin,’ zei ik. Hij knikte. Bijna had ik eraan toegevoegd dat mijn moeder dood was, maar dat leek me wat veel voor zo’n eerste kennismaking.

Ik keek net als Sasha boven zijn ogen. Hij had bruine stekeltjes, die stijf stonden van de hard geworden gel. Sasha, zei ik vanbinnen. Sasha. Mijn vader had gezegd: ‘Kies iemand uit en word er vrienden mee. Zo simpel is het. Kiezen en dan

je best doen.’ Ik bedacht dat ik bij Sasha wel mijn best wilde doen, zelfs al keek hij me niet recht aan.

‘Oké klas,’ – de juf klapte in haar handen – ‘laten we beginnen.’ Ze had nog niet geklapt of de deur ging open. De mevrouw kwam binnen. Ze had haar rode bril op en keek dreigend. ‘Ik zoek Olivia Marenburg.’

Toen mijn moeder net was doodgegaan, zei mijn vader: ‘Alle seizoenen moeten eroverheen gaan.’

‘En dan?’ vroeg ik.

‘Dan doet het minder zeer.’

‘Wat doen we tot die tijd?’

Hij dacht erover na. ‘We wachten gewoon even. Net zoals je kan schuilen voor de regen.’

‘En dat doen we in die nieuwe stad?’

‘Precies.’

We zaten in de boot kleren te sorteren. Mijn vader zei dat ze de as nog zouden ‘nazenden’.

Het duurde sowieso een maand voor de as mocht worden verstuurd. ‘Dat is wettelijk bepaald,’ zei mijn vader.

We hadden allebei een doos tussen onze benen, waar we kleren uit haalden. Ik legde mijn spijkerbroeken en shirts in nette stapeltjes op de grond. Mijn vader legde zijn spullen in de kombuis. ‘Kombuis’ is boots voor keuken. Volgens hem hadden we de kombuis niet nodig. ‘We hebben een keuken in de nieuwe kapsalon, Hier hebben we genoeg aan het oventje.’ Naast mijn kleren stond één doos die we onuitgepakt lieten. Daar zat de rode jurk van mijn moeder in. Een hele doos voor die jurk alleen.

Ik vond het jammer dat we weggingen uit ons huis, zelfs al was het erg leeg zonder mijn moeder. We aten sinds ze ziek was geworden vaak bij oma en opa. Hoewel er heus wel eens een verkoold stukje tussen het eten zat en mijn opa vond dat we ons 'nette goed' aan moesten op zondag, vond ik het er fijn. Zeker omdat mijn vader de rest van de tijd alleen maar huilde. Ik bedoel, we zijn een tolerante familie en vinden het niet erg als er eens een keer iemand huilt, maar zoveel gesnik begint je op een gegeven moment toch op de zenuwen te werken.

Ik had gehoopt dat we op zijn minst zouden wachten tot de urn kwam. Maar mijn vader kon niet wachten, zei hij.

'Vind je het erg? Ik wil zo heel graag weg van hier.'

'Natuurlijk niet,' zei ik.

Ik had nooit ergens anders gewoond dan in het kleine dorp in Friesland. We woonden om de hoek van de ouders van mijn moeder. Mijn vader had voor zover ik wist geen ouders. Hij praatte er in ieder geval nooit over.

Mijn opa en oma waren met mijn moeder in het dorp komen wonen toen mijn moeder al een puber was, en ze werden nog steeds 'import' genoemd. Alsof ze pas gisteren waren gekomen. Ik woonde er vanaf mijn geboorte en kende alle kinderen, maar de meesten hoorden bij een strenge kerk en mochten niet met me omgaan. De andere mensen uit het dorp vonden ons raar: een schrijvende moeder en een knippende vader. Het is dat mijn vader zo goed was en mijn moeder in het hele land mensen kende, anders hadden we geen klanten en geen vrienden gehad.

Tot nu toe had ik het niet erg gevonden om raar te zijn. We

waren een gezin. Een gezin dat zich niks aantrok van dat soort mensen. Maar ik had ontdekt dat je met zijn tweeën geen gezin meer bent. Eerder twee verdrietige maatjes. Weggaan voelde dus een beetje als een opluchting. Dan hoefde ik ook al die beleefde ‘gecondoleerds’ niet meer te horen.

Dus zaten we drie weken na de crematie in de boot. We hadden het erover dat we de as zelf gingen verstrooien. Officieel mocht je niet zelf de as verstrooien, maar je kunt de wet niet altijd volgen, zei mijn vader. We zouden nog bedenken waar en wanneer – ik denk dat toen de tijdelijkheid begon.

Ik praatte wel mee over het verstrooien van as, maar eigenlijk kon ik me er niks bij voorstellen. Mijn vrolijke altijd zingende moeder in een potje. Haar lichaam van as. Ik geloofde liever dat de mensen van het uitvaartcentrum wat as van een kampvuur in een potje zouden scheppen en dan net gingen doen alsof zij dat was. Zodat iedereen een beetje houvast had. Mijn moeder zelf was opgelost in het niets.

‘Kampvuuras,’ zei ik en keek naar mijn vader. Hij zat met twee ongelijke sokken in zijn hand te huilen. Zijn schouders schokten, maar hij maakte nauwelijks geluid. Zo zag zijn ergste verdriet eruit.

Ik ging bij hem zitten om zijn hand te aaien. Soms ging hij de hele dag door. Alsof hij heel erg de hik had.

‘Niet zo stom doen hoor,’ zei ik. Want dat soort dingen zeiden we sinds de crematie tegen elkaar. Terwijl we eigenlijk het tegenovergestelde bedoelden. We hadden het ook over ‘sinds de crematie’, niet over ‘sinds mamma dood is’.

Meestal zeiden we alleen maar ‘sinds’, dat vonden we allebei prettiger.

‘Je bent zelf een stommerd,’ snufte mijn vader. En toen hield ik hem heel stevig vast.

Zelf heb ik nog steeds niet gehuild. Vooral als ik wakker word lijkt het of mijn hoofd in een kussen vol ganzenveren zit. Best lekker eigenlijk. Ik voel gewoon niet zoveel, maar tegelijkertijd ben ik bang dat dat ook tijdelijk is. Dat zich achter die veren steeds meer tranen ophopen totdat ik op een dag verdrink in het zoute water. Waarschijnlijk als alle seizoenen eroverheen zijn gegaan.

‘Olivia Marenburg,’ zei de mevrouw met de rode bril. De klas was stil geworden en keek naar mij. Ik ging naast mijn bank staan: dat had ik op mijn vorige school geleerd. Hier was dat blijkbaar niet normaal, want de klas begon te grinniken.

‘Snavel, Milena,’ deed Jenny, maar Milena was zeker niet de enige.

De strenge mevrouw stak haar hand naar me uit. Ik liep naar haar toe en schudde die stevig, zoals ik van mijn moeder had geleerd.

‘Ik ben Olga Breedveld. Het hoofd van deze school. Je vader heeft net gebeld en alles uitgelegd.’

Laat haar nu niet vertellen van mijn moeder! Als ze het nu zegt, word ik overspoeld door een zee. Kan ik misschien niet meer staan, val ik om, kan ik hier nooit meer terugkomen.

‘Fijn, mevrouw, dat is prettig,’ hoorde ik mezelf zeggen. Het moest ‘Hee bedankt Olga’ zijn natuurlijk, door die stomme directe lijn, maar toen had ik het al gezegd. De klas lachte me uit terwijl Olga haar gezicht in een beleefde welkomstglimlach trok. Ik kon zien hoe moeilijk dat was. Ze had het

soort mond dat het liefst in een streepje stond, heel anders dan de mond van mijn moeder – niet aan mijn moeder denken.

De mond zei ‘Welkom’ en sloot zich meteen weer, alsof de lippen per direct vastgeniet zaten.

Ik ging zitten, mijn hoofd bonkte, het hoofd vertrok en het duurde een paar minuten voor Jenny de klas stil had.

Sasha zat over zijn schrift gebogen en keek niet op.

Ik keek naar mijn pen.

‘Rekenen’, zei Jenny, ‘is ontzettend belangrijk.’

Ze schreef een som op het bord.

‘Als ik je moet helpen...’ fluisterde Sasha.

Ik schudde mijn hoofd.

‘Je zegt het maar,’ fluisterde hij. En zo werd hij mijn nieuwe beste vriend.

3

Heb je wel eens aan een wedstrijd meegedaan? Je hebt je tekening ingestuurd en het kan nog maanden duren voordat je de uitslag krijgt, maar toch kriebelt het elke dag in je buik als je een bestelbusje vol pakjes ziet rijden. Ik had zo'n wedstrijd wel eens gewonnen met een tekening van de tuin van opa en oma. Mijn prijs was briefkaarten met mijn tekening erop en een map om mijn tekeningen in te stoppen. Hoewel ik dit keer aan geen enkele wedstrijd had meegedaan, voelde ik die eerste tijd in de nieuwe stad ook kriebels als ik een busje zag.

Ik werd er elke dag mee wakker. Elke dag klom ik stilletjes uit de boot om mijn vader niet wakker te maken en sloop ik op blote voeten door de tuin naar de keuken van de kapsalon. Ik sloop tot aan het raam en keek of er een busje voor de deur stond, of dat er post op de grond lag. Ik sloop terug naar de keuken. Tegen die tijd had ik ijskoude voeten, maar dat zag ik als training. Ik moest leren een beetje tegen het leven te kunnen.

De keuken was klein en hoog. Er zaten tegels op de wand, net als in een zwembad. Boven in de hoeken hingen spinnenwebben. Mijn vader zou ze nog weghalen, later.

Naast de keuken was een smalle gang met een kwartjestelefoon die tussen twee deuren in hing. De eerste deur was de wc, de tweede de douche. Na het douchen maakte ik koffie

voor mijn vader. Ook belegde ik wat boterhammen – als er beleg was. Mijn vader vergat nogal vaak boodschappen te doen, maar brood was er altijd genoeg. Dat aten we 's ochtends, 's middags en 's avonds. Turks brood: de bakker was vaste klant in de kapsalon.

Met de koffie en het brood klom ik terug de boot in – ik werd steeds beter in de hoge wiebelige trap. Ik ging naast mijn vader zitten en hield de koffie onder zijn neus tot hij zijn ogen opendeed.

We zaten naast elkaar op het brood te kauwen net zo lang tot de wekker van mijn vader ging. Dat was voor mij een teken om mijn tas te pakken en voor hem een teken om op te staan. Heel vaak wilde ik hem vertellen van die kriebels, maar ik deed het nooit. Het was te fijn om daar met hem te zitten en te eten zo vlak voor de dag begon.

's Middags als ik uit school kwam was hij altijd druk aan het werk. De kapsalon was lichtblauw en rook naar lotion. Eerst was de kapsalon geelwit. 'Aanslag,' zei mijn vader, 'van jarenlang roken.' Hij was meteen gaan schilderen en twee dagen later was alles lichtblauw. De stenen vloer zat vol blauwe stippen.

Het liefst zat ik in een van de twee tandartsstoelen die voor de grote spiegels stonden. Anders zat ik op het houten wachtbankje. Als het rustig was, vertelde ik wat Jenny op school had verteld. Of wat Milena nu weer had uitgehaald, want ze haalde elke dag wel iets uit.

'Ze moeten dat kind eens wat liefde geven,' bromde mijn vader toen ik voordeed hoe debiel ze een hele pauze lang achter de toezichthouder van het plein aan was gelopen.

‘Alsof liefde helpt.’ Ik rolde met mijn ogen. Volgens mij was er echt wel meer voor nodig om Milena aardig te maken. Een grote pukkel op haar neus, bijvoorbeeld. Of dat ze ergens slecht in was. Vreselijk irritant dat ze knap was en ook nog eens alles kon.

Ook tijdens ons kapperspraatje keek ik die eerste tijd steeds naar buiten of er al een busje stopte. De kriebels. Ze voelden wel anders dan bij een tekenwedstrijd, natuurlijk. Een urn is nou eenmaal niet iets om je op te verheugen.

Met een échte beste vriend had ik er wel over kunnen praten. Maar die had ik niet. Sasha mocht dan in deze stad mijn nieuwe beste vriend zijn, hij was nog te vers, en bovendien een jongen. Met een jongen kon je slootjes springen, computerspelletjes spelen of een wedstrijd ver spugen doen. Een échte beste vriend, dat was anders.

In Friesland had ik Fettie. Fettie woonde een paar huizen verderop.

Ik zag haar een paar keer per week na school. Dan zat zij meestal al op de elektriciteitskast die tussen onze huizen in stond, ik kwam aanlopen en sprong soepel naast haar op die kast. Hij was vrij hoog, dus je moest je goed afzetten. Allebei je handen tegen de kast en dan je kont als het ware achterwaarts omhoog. Eigenlijk was het een wonder dat Fettie, die altijd jurkjes droeg, zo goed op die kast kon springen.

Als het misging moest je doen alsof dat de bedoeling was en tegen de kast geleund blijven staan. Maar zitten was veel prettiger.

Als ik eenmaal naast haar zat, zei ze: ‘Gaatie?’ En dan zei ik: ‘Best.’

Fettie had kort wit haar en haar jurken lieten haar dunne bruine armen en benen bloot. Pas als het écht koud was, deed ze een maillot en een jas aan.

Zelf droeg ik spijkerbroeken. Wie wel eens met een jurk aan slootje heeft gesprongen snapt waarom.

Soms kwam er een auto voorbij en dan zei Fettie: 'Waar gaan al die mensen toch naartoe op deze wereld?' En dan zwiepten we onze benen van voor naar achter. *Boink boink boink* op de kast.

Ik vroeg haar een keer of je iemand anders dan jezelf zou kunnen worden. Niet dat ik dat speciaal wilde, maar ik was benieuwd of het kón. Of je de wereld net iets anders kon maken. Fettie dacht na. We zwiepten onze benen van voor naar achter. 'Ik zou gewoon beginnen met oefenen,' zei ze ten slotte. Simpel maar slim. Beginnen kon ik wel. Ik ben altijd goed geweest in beginnen.

Met Fettie had ik over de urn van mijn moeder kunnen praten. Maar Fettie was plotseling verhuisd, net toen mijn moeder begon dood te gaan. Ik had haar nog een keer gebeld, maar dat ging eigenlijk niet. Door de telefoon heen kon ik haar bruine armen niet zien. Haar witte haren, haar ogen die in de verte staarden.

Ik ontdekte dat zwijgen over de telefoon iets heel anders is dan zwijgen als je naast elkaar op een elektriciteitskast zit. Nu probeerde ik me te herinneren hoe Fettie en ik vrienden geworden waren. We moesten om dezelfde dingen lachen, dat was misschien het begin. Dus bedacht ik 's ochtends iets grappigs om te zeggen, maar zodra ik naast Sasha ging zitten dacht ik: stom. Of: laat maar. Soms keek Sasha dan op

en zei hij ‘Wat?’ en dan zei ik: ‘Niks.’ Of ik haalde mijn schouders op. Alsof hij een berg was en ik niet genoeg klimspullen bij me had.

Wat ik wel deed, was genieten van mijn pen. Ik gebruikte hem zelfs om in mijn Tresemmé-schrift te schrijven. Dat zei ik niet tegen Sasha, nog niet, maar als we betere beste vrienden zouden zijn kon ik het alsnog vertellen. Dat hij wat mij betreft al veel eerder mijn échte beste vriend was. Dat het al was begonnen met zijn pen.

De eerste vrijdagmiddag van mijn eerste week op school liet Jenny me nablijven. Het liefst was ik meteen naar huis gierend voor de cake, maar ik had de sommen die ze had opgegeven allemaal fout gemaakt. Daarom was het belangrijk dat ik wat extra huiswerk deed, zei ze. Nog meer huiswerk.

Ik zat een beetje naar Jenny te knikken terwijl ze me uitlegde wat ik allemaal verkeerd had gedaan en dacht: het is tijdelijk. Dat weet Jenny niet, maar ik hoef geen nieuwe manier van rekenen te leren, want we zijn straks toch weer weg. Het is nu eind februari. Misschien tot de lente. Niet langer.

‘Begrijp je?’ Jenny keek me vriendelijk aan en voegde eraan toe, alsof dat heel normaal was: ‘Maar het is natuurlijk ook niet makkelijk voor jou met je moeder en alles.’

Alsof iemand een bak ijswater over mijn hoofd gooide. Mijn vader had het natuurlijk aan Olga verteld, en Olga aan Jenny. Ik zag het voor me, hoe ze hadden staan smoezen in de hal bij de lerarenkamer.

‘Die Olivia, die heeft het ook niet makkelijk met haar moeder en alles.’

Jenny zat me vol verwachting aan te kijken, alsof ik juichend zou opspringen. ‘Wat een leuk onderwerp, laten we dáár eens over gaan praten. Kom, we gaan iedereen vertellen dat mijn moeder dood is!’ Nooit. Nooit.

Ik stond op. ‘Dank u wel mevrouw,’ zei ik in plaats van ‘Bedankt Jenny,’ en voordat ze nog meer kon zeggen was ik de klas al uit. Ik rende zo hard ik kon de hoek om en nog een hoek om en weer een gang door, en uiteindelijk moest ik wel stoppen omdat ik geen adem meer had. Ik liet me tegen een muur vallen waar een rij haken voor jassen aan zat. Eentje prikte in mijn rug. Ogen dicht, diep ademen. Maar niet te lang stil blijven staan. Als ik langer bleef staan, zou de zee me inhalen. Verder rende ik. De school was leeg. Mijn voetstappen weerkaatsten in de gang, ik wist niet goed waar ik was. Het stonk naar stomme kinderen.

Ik zag een deur naar buiten, niet de gewone uitgang. Achter me hoorde ik een klik. Ik draaide me om. De deur waar ik net doorheen was gekomen was in het slot gevallen. Ik stond in een halletje, ingesloten door twee dichte deuren. De deur die net was dichtgevallen had geen klink. De buitendeur had een balk. Op die balk stond ALARM. Ik wist natuurlijk wat dat betekende. Als ik de balk indrukte om naar buiten te gaan, ging in de hele school het alarm af. Ik zag de krantenkop al voor me: *Meisje met dode moeder laat alarm afgaan. Dertig politieauto's voor niets uitgerukt.*

Ik had het heel warm. Straks was iedereen al naar huis. Was dit een uithoek van de school waar nooit iemand kwam. Ging ik dood van de honger.

Ook hier hing een lange rij haken. Ze zaten overal. De school

was opgebouwd uit lokalen met hoge ramen van glas zodat je, als je door de gang liep, overal naar binnen kon kijken. Er zaten houten schotten tot buikhoogte en op de overgang tussen raam en schot had een maniakale conciërge die haken gehangen. Voor jassen. Voor tassen. Voor papiertjes. Ik had er al van alles aan zien bungelen.

Een maniakale conciërge – die me zo meteen zou zien. Die hier scholieren ving. Nieuwe scholieren. Nog te nieuw om door iemand gemist te worden. Hij zou me in stukjes hakken en villen. Uit mijn botten zou hij haken snijden, waar kinderen dan weer hun jassen aan hingen.

Ik deed mijn ogen dicht en op dat moment zag ik het gezicht van mijn moeder, dat de hele tijd al onder de oppervlakte zat. ‘Het komt wel goed, Krump,’ zei ze, alsmäär glimlachend. Ze glimlachte als een gek, die overal in bleef vertrouwen zelfs al viel de wereld uit elkaar.

Ik drukte mijn handen tegen mijn ogen maar ik zag de glimlach van mijn moeder nog steeds. Ik had zin om te roepen. Hou op met dat geglimlach. Stop!

Mijn oogbollen bonkten van het tegen mijn ogen duwen. Ik liet me op de grond zakken. Misschien kon ik mezelf blind duwen. Misschien moest ik dat gewoon proberen. Eerst blind, en dan gewoon keihard verder blijven drukken.

Meisje met dode moeder duwt zichzelf dood.

‘Gaaf het?’

Ik sprong op. Mijn hoofd bonkte tegen een jassenhaak.

Milena.

Ze stond in de deuropening.

‘Ik kreeg de deur niet open.’ Ik klonk als een klein meisje.

We liepen samen terug de school in. We bleken vlak bij ons lokaal te zijn. Blijkbaar had ik een rondje gerend.

‘Wat doe jij eigenlijk nog op school?’ Ik moest me omdraaien terwijl ik het vroeg, want ze nam kleine precieze stapjes waardoor ik voor haar uit liep. Met Milena erbij werd ik een lompe reus. Als wij een schets waren geweest dan had zij veel meer lijntjes.

Milena haalde haar schouders op, waardoor haar mooie blonde haren golfden.

‘Ik moest naar Olga. Iets met mijn moeder. Boeien.’

Ik knikte. ‘En nu?’

‘Nu?’ Milena keek strak langs me heen. ‘Gaat je niks aan.’

Ik knikte weer, alsof dat een heel redelijke opmerking was.

Bij de uitgang stonden Milena’s vriendinnen al te wachten.

‘Zeker in ’t riool geweest.’ Een van de meisjes lachte.

Milena lachte ook. Ze deed opeens heel vrolijk.

‘Waar anders zou je haar opvissen,’ riep het andere meisje, alsof ik het nog niet snapte.

Milena keek naar mij. ‘Ze stinkt ook nogal. De Rat.’

De afgelopen week had ik Milena met haar vriendinnen op een vaste plek op het plein zien staan. Ze hadden van die aanstellerige kleren aan. Met glitters en krullen en belachelijk kleine handtasjes, die ze in hun schooltassen stopten en in de pauze aan hun arm hingen. De twee vriendinnen hadden bovendien nepkrullen om het engeltjeshaar van Milena na te doen. Ze leken wel kerstbomen.

Milena en haar vriendinnen speelden een pauzespelletje. Dat ging zo: er kwam iemand uit een lagere groep voorbij en de meisjes staken hun hoofden bij elkaar. Je zag ze onderling